

Resultaten

Sterk en toekomstgericht: Samen Opleiden in de Onderwijsregio
Op weg naar een toekomstbestendige opleidingsinfrastructuur

Sterk en toekomstgericht: Samen Opleiden in de Onderwijsregio

Op weg naar een toekomstbestendige opleidingsinfrastructuur

Op 26 juni 2025 kwamen zo'n zestig deelnemers samen in de LiK in Utrecht voor de opdenksessie van het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren. In acht 'architectencollectieven' gingen zij aan de slag met één gezamenlijke opdracht:

"Ontwerp een toekomstbestendige opleidingsinfrastructuur waarin Samen Opleiden stevig staat, zich doorontwikkelt en verbonden is met de vijf functies van de Onderwijsregio."

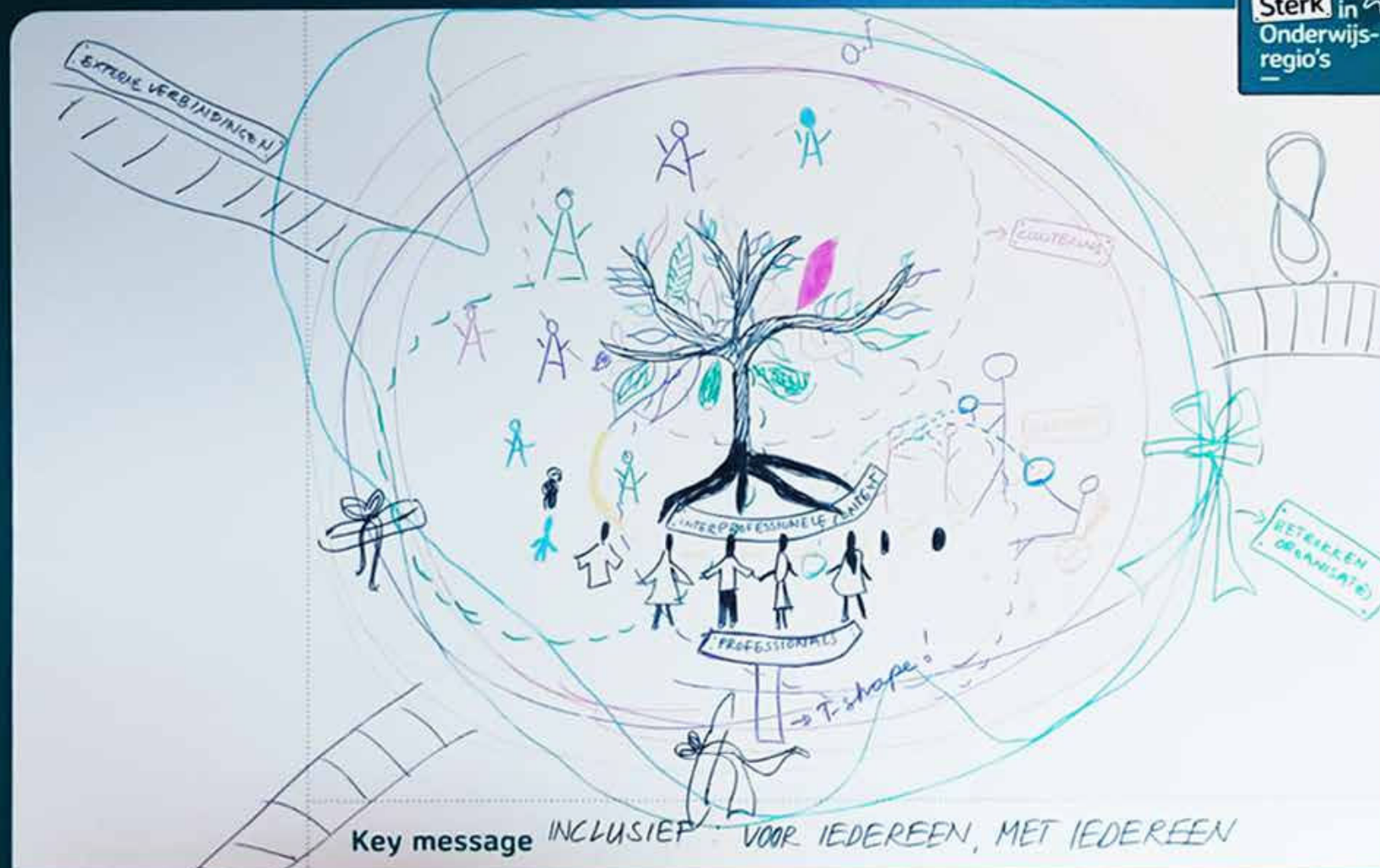
Ieder architectencollectief werkte deze opdracht uit in een bidbook en een gevisualiseerd ontwerp. Die bidbooks leverden samen een schat aan ideeën en input op: het goud van 26 juni! Op basis daarvan zijn de belangrijkste uitgangspunten, aandachtspunten, ontwerpprincipes en focuspunten voor Samen Opleiden in de Onderwijsregio geformuleerd.

De bijlage bevat een samenvatting van de acht bidbooks. De posters met een selectie van de ontwerpen vind je hier in het boekje zelf.

Tijdens de bijeenkomst van 30 september gaan we dit goud opnieuw benutten. Niet door er nóg meer woorden aan toe te voegen, maar door het concreet te maken: hoe geven we het vorm in de praktijk van de Onderwijsregio's?

Key message & pakkende visualisatie

Key message **INCLUSIEF** VOOR IEDEREEN, MET IEDEREEN

1. Uitgangspunten en aandachtspunten Samen Opleiden in de Onderwijsregio

Opbrengst Opdenksessie 26 juni 2025

Uitgangspunten

Op basis van de analyse van de bidbooks kunnen de volgende algemene uitgangspunten worden geformuleerd voor het inrichten van het Samen Opleiden in de Onderwijsregio:

- Stel de **kwaliteit van Samen Opleiden centraal als uitgangspunt** bij de inrichting van regionale samenwerking. Gebruik het nieuwe Kwaliteitskader Samen Opleiden in de Onderwijsregio en werkwijze peer review daarbij als onderlegger.
- Formuleer als scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen **gezamenlijke doelstellingen en ambities** die passen binnen de context van de regionale onderwijsarbeidsmarkt.
- Draag als scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen **gezamenlijk de verantwoordelijkheid** voor de kwaliteit van het Samen Opleiden en de verbinding hiervan met begeleiden en professionaliseren.
- Werk samen over de grenzen van de eigen organisatie **ten behoeve van de student**.
- Wees alert op de borging van **bovenbestuurlijke solidariteit** tussen scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen, in dienst van het Samen Opleiden van studenten.
- **Borg Samen Opleiden, begeleiden en professionaliseren** diep in de organisatiestructuren van scholen (o.a. inhoudsexperts, schoolleiding, opleidingsteam) en instituten.
- **Creëer een rijke leeromgeving**, waarin lerenden diverse

contexten ervaren en daardoor optimaal kunnen leren en ontwikkelen.

- **Zet ontwikkeling centraal van alle lerenden op alle niveaus**, van leerling tot bestuurder en van student tot organisatie, met aandacht voor gepersonaliseerd leren.
- Zorg voor **inclusief Samen Opleiden waarin diversiteit wordt gewaardeerd** en alle lerenden en professionals gelijke kansen krijgen om zich te ontwikkelen.
- **Investeer in betekenisvolle relaties** als fundament voor samenwerking, met korte lijnen, veelvuldig contact en betrokkenheid van relevante stakeholders.
- Ontwerp een ondersteunende organisatie- en overlegstructuur die **ten dienste van de opleidings- en begeleidingsinfrastructuur** staat.
- **Zorg voor een toekomstbestendige en duurzame inrichting** van Samen Opleiden, gekenmerkt door adaptiviteit en wendbaarheid.
- **Stimuleer een doorlopende onderwijsloopbaanontwikkeling**, van initiële opleiding tot begeleiding, inductie en verdere professionalisering.
- **Erken en activeer de rol van alle onderwijsprofessionals** in het leren van leerlingen én in hun eigen professionele ontwikkeling.
- **Waarborg een financieel gezonde en transparante organisatie** van het Samen Opleiden.
- **Creëer voldoende ruimte en bewegingsruimte** om de kwaliteit van Samen Opleiden continu te optimaliseren binnen een veranderende context.

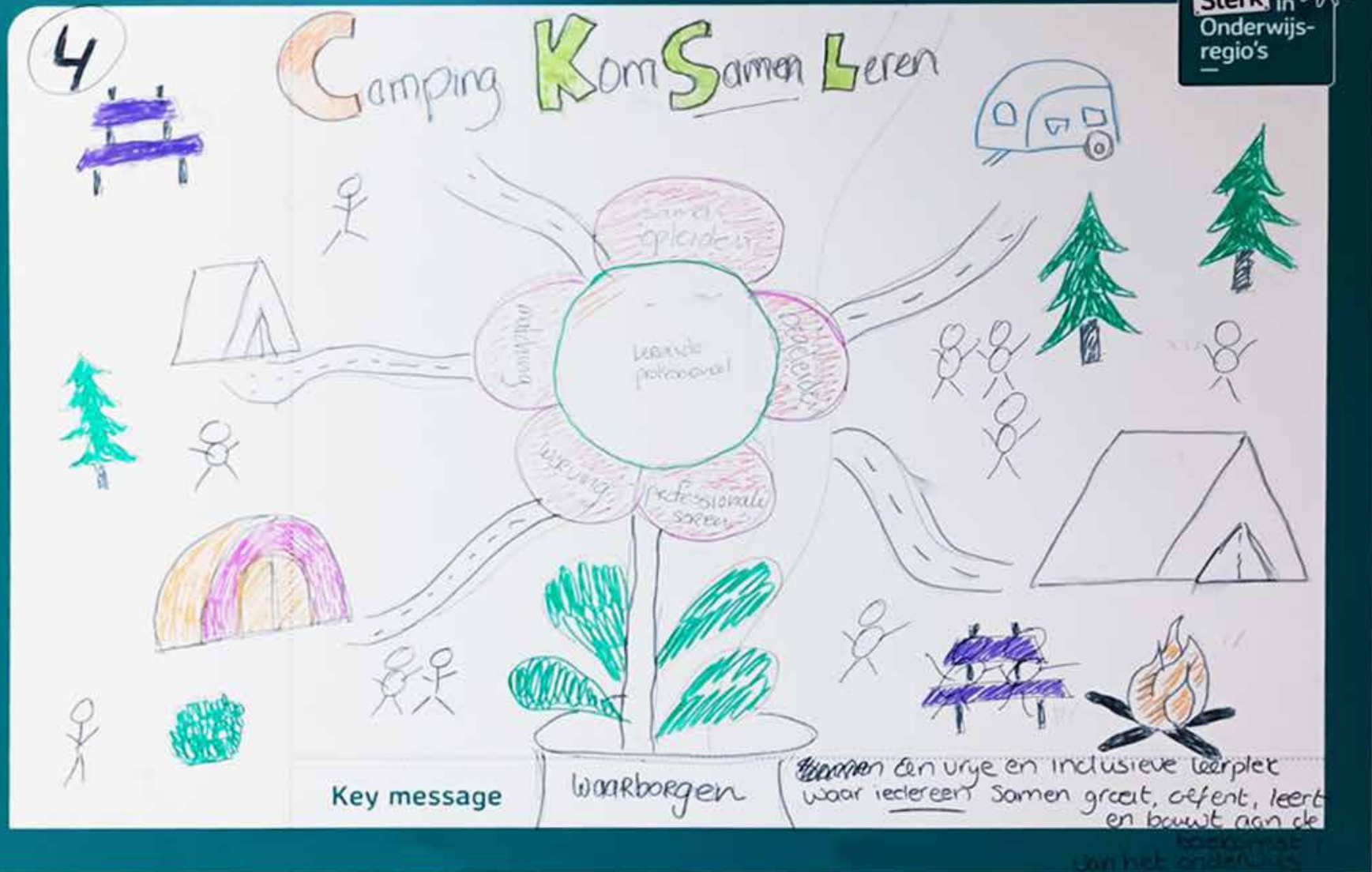
Aandachtspunten

Bij het ontwerpen worden, op basis van de analyse van de bidbooks, de volgende aandachtspunten benoemd:

- De gestelde kaders vanuit de Onderwijsregio voor het Samen Opleiden zijn faciliterend en ondersteunend aan de kwaliteit, duurzaamheid en betaalbaarheid van de opleidings- en begeleidingsinfrastructuur voor het Samen Opleiden.
- Het bepalen van de kaders vanuit de Onderwijsregio gebeurt in nauwe afstemming met de betrokken partijen, op diverse niveaus (draagvlak, eigenaarschap).
- Er is bewustzijn van en oog voor de consequenties van keuzes voor solidariteit en mogelijke concurrentie tussen schoolbesturen, instituten en partnerschappen (bijvoorbeeld: keuzevrijheid studenten voor partnerschappen leidt mogelijk tot concurrentie tussen partnerschappen).
- Er is oog voor de betrokkenheid en verbinding van verschillende professionals in de scholen, schoolbesturen en lerarenopleidingen bij het Samen Opleiden, inclusief HR en het middenmanagement.
- Het is belangrijk om de begeleidings- en opleidingscapaciteit te borgen, ongeacht de situatie op de onderwijsarbeidsmarkt (tekorten, krimp).

Key message & pakkende visualisatie

Key message & pakkende visualisatie

2.

- duurzaam
- netwerkorganisatie
- innovatie
- enthousiasme
- helderheid
- vanuit vertrouwen

Key message **IT TAKES A VILLAGE...**

2. Ontwerpprincipes Samen Opleiden in de Onderwijsregio

Bovenstaande uitgangspunten leiden tot de volgende ontwerp-principes/richtlijnen voor het inrichten van het Samen Opleiden in de Onderwijsregio.

Ontwerpprincipe 1 **Ontwikkel samen ambities met oog voor regionale kwaliteit en context**

Formuleer als scholen, besturen en lerarenopleidingen gezamenlijke ambities voor het Samen Opleiden in de Onderwijsregio die aansluiten bij de regionale onderwijsarbeidsmarkt. Zet daarbij de kwaliteit van het Samen Opleiden centraal en werk doelgericht aan een gedeelde opleidingsvisie die door alle partners in de Onderwijsregio gedragen wordt. Neem het nieuwe Kwaliteitskader Samen Opleiden in de Onderwijsregio en werkwijze peer review voor het duiden van kwaliteit als onderlegger. Deze gedeelde visie kan verder worden geconcretiseerd binnen de partners in de opleidingsinfrastructuur/partnerschappen SO&P in de Onderwijsregio.

Ontwerpprincipe 2 **Werk grensoverstijgend in dienst van de student**

Verbind scholen, besturen en opleidingen over de grenzen van de eigen organisatie heen. Ontwerp binnen de Onderwijsregio (en wanneer nodig over de grenzen van de Onderwijsregio heen) structuren en afspraken die bovenbestuurlijke solidariteit ten aanzien van het Samen Opleiden bevorderen en een rijk, divers leerklimaat voor studenten mogelijk maken. Denk bijvoorbeeld aan afspraken over aanstellingen en stagevergoeding, roulatie van studenten tussen scholen of kern-schil constructies. Formuleer de kaders op het niveau van de Onderwijsregio uit en concretiseer deze in de partnerschappen SO&P in de Onderwijsregio.

Ontwerpprincipe 3 **Veranker Samen Opleiden diep in de organisatie**

Bouw aan een stevig fundament binnen de scholen en opleidingen door Samen Opleiden structureel te borgen in teams, overleg-structuren en rollen (o.a. inhoudsexperts, schoolleiding, opleidingsteam). Richt deze infrastructuur zó in dat leren en opleiden duurzaam worden ondersteund binnen de samenwerkende organisaties, met bijbehorende faciliteringsafspraken en afspraken m.b.t. inbedding in het HR-beleid. Benut waar wenselijk deze infrastructuur ook voor de verbinding met de functies begeleiden en professionaliseren.

Ontwerpprincipe 4 Stimuleer doorlopende ontwikkeling voor álle lerenden

Creëer in de (samenwerking tussen de) scholen, besturen en lerarenopleidingen een rijke leeromgeving waarin iedereen leert: van leerling tot bestuurder, van schoolopleider tot opleidingsmanager. Zet in op maatwerk en bied alle betrokkenen gelijke kansen op en voldoende ruimte voor professionele groei, zowel individueel als collectief.

Ontwerpprincipe 5 | Bouw aan relaties, duurzame samenwerking en wendbare systemen

Investeer in betekenisvolle relaties als fundament voor samenwerking, met korte lijnen, veelvuldig contact en betrokkenheid van relevante stakeholders. Draag zorg voor heldere communicatielijnen en borg het gezamenlijk eigenaarschap. Ontwerp flexibele structuren die meebewegen met veranderende omstandigheden, en zorg voor een gezonde, transparante financiering als randvoorwaarde voor continuïteit.

6

Key message & pakkende visualisatie

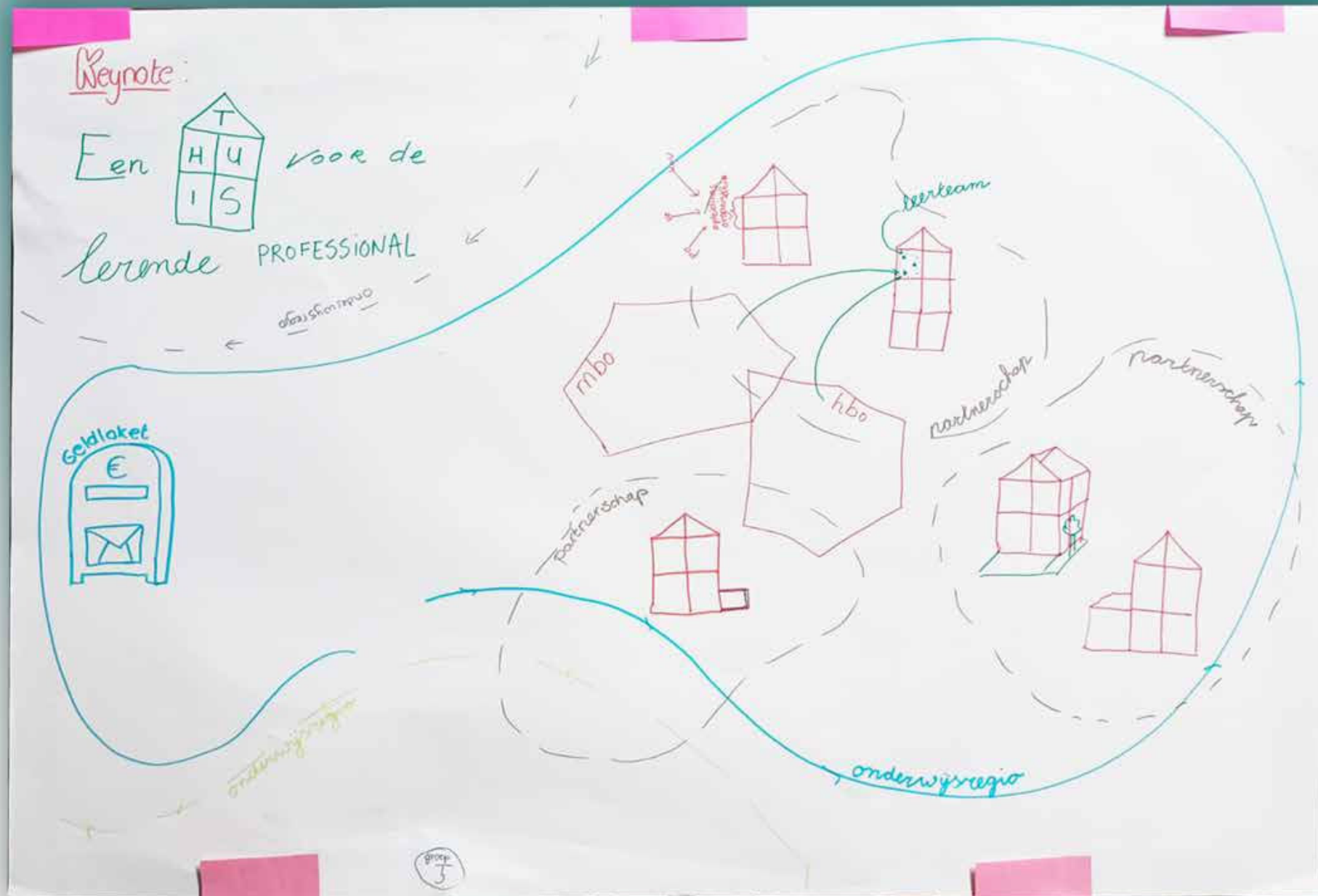
Co-creatie
en
Collectief
Eigenaarschap

Continu
Leren en
Wendbare
Kwaliteit

Transparante
Toegankelijkheid

Key message *Ons leerplein bruist: Wees Welkom !*

3. Focuspunten voor een toekomstbestendige opleidingsinfrastructuur Samen Opleiden in de Onderwijsregio

Kern: De Onderwijsregio functioneert als een samenwerkingsverband met gezamenlijke visie, beleid, uitvoering en innovatie op het gebied van Samen Opleiden.

Focuspunten | Het ideaalbeeld van Samen Opleiden in de Onderwijsregio

De onderstaande focuspunten zijn geformuleerd in de meest optimale vorm: het ideaalbeeld.

- **Kwaliteit** is gedeeld eigenaarschap en wordt gezamenlijk vormgegeven via hechte samenwerkingsverbanden met het Kwaliteitskader Samen Opleiden in de Onderwijsregio en werkwijze peer review als onderlegger.
- **Doelstellingen** zijn niet alleen gedeeld, maar ook **geborgd in beleid en prestatieafspraken en vanuit een gedeelde visie met ruimte voor diversiteit**.
- **Bovenbestuurlijke solidariteit** vertaalt zich in herverdeling van opleidingsplekken en investeringen.
- **Professionals op alle niveaus**, inclusief HR, werken structureel samen aan ontwikkeling.
- **Samen Opleiden, begeleiden en professionaliseren** vormen één geïntegreerd systeem.
- **De ontwikkelvraag van de lerende** is leidend bij inrichting, planning en uitvoering.

- **Relaties zijn sterk, informeel én formeel**, met vaste leer- en innovatienetwerken.
- **Organisatiestructuur** is robuust, met regie en ondersteuning vanuit een regionale entiteit.
- **Toekomstbestendigheid** is ingebouwd door co-creatie, innovatie en adaptieve plannen.
- **Loopbaanontwikkeling** is transparant, doorlopend en regio-overstijgend.
- **Financiën** zijn collectief georganiseerd en gekoppeld aan strategisch beleid.

Voor wie geschikt?

- Partners die maximale impact willen bereiken en bereid zijn eigen organisatiebelangen ondergeschikt te maken aan het regionale belang.

Bijlage | Samenvatting bidbooks Samen Opleiden in de Onderwijsregio

Vraag 1: Titel & typering van de wijk

Rode draad:

- Veel groepen benoemen een plek of metafoor (wijk, plein, camping, opleidingshuis) waarin ontmoeting, diversiteit, samenwerking en leren centraal staan.
- Kernwoorden zijn: toegankelijk, inclusief, bruisend, relationeel, verbonden, veilig en open.
- Sommigen benoemen nadrukkelijk het lerende karakter of de lerende professional als uitgangspunt.

Conclusie/aanbeveling:

Er is veel draagvlak voor het beeld van een leeromgeving als inclusieve en dynamische plek waar iedereen welkom is. Deze typering helpt om een gedeelde taal te creëren en samenwerking tussen sectoren en partnerschappen te bevorderen.

Vraag 2: Toekomstvisie Samen Opleiden in 2030

Rode draad:

- Samen Opleiden is structureel ingebed in de onderwijsregio en organisatiebreed gedragen.
- Aandacht voor het hele traject: van instroom tot professionalisering.
- Focus op samenwerking over grenzen heen (sectoren, partnerschappen, instellingen).
- Studentenperspectief wordt als leidend gezien.

Conclusie/aanbeveling:

De visie op 2030 is breed gedeeld en legt nadruk op collectief eigenaarschap, flexibiliteit, maatwerk en doorlopende ontwikkeling. Aanbevolen wordt om dit te verankeren in strategische beleidsdocumenten en gedeelde afspraken.

Vraag 3: Belangrijkste ontwerpprincipes

Rode draad:

- Collectief eigenaarschap en co-creatie.
- Interprofessioneel leren en kleinschalige communities.
- Vraaggericht en flexibel opleiden.
- Structuur in functies en waarborgen.
- Kwaliteit van begeleiding is essentieel.

Conclusie/aanbeveling:

Er lijkt consensus over het belang van duidelijke principes die ruimte bieden voor variatie én houvast. Advies: leg een gezamenlijk begrippenkader vast en ondersteun scholen in de toepassing ervan.

Vraag 4: Invulling bewonerswensen**Rode draad:**

- Iedereen moet zich welkom en erkend voelen.
- Leren van en met elkaar, formeel en informeel.
- Diversiteit wordt gewaardeerd.
- Studentenperspectief is kompas.
- Solidariteit als dragend principe.

Conclusie/aanbeveling:

Bewonerswensen ondersteunen het belang van relationele, inclusieve en betekenisvolle leeromgevingen. Maak deze wensen explicieter onderdeel van ontwerpprincipes en inrichting van de praktijk.

Vraag 5: Verhouding tot de bouwvoorschriften en ontwerputgangspunten**Rode draad:**

- Niet in elke groep expliciet benoemd.
- Waar wel benoemd: governance, toegankelijkheid, schotten weg, netwerk i.p.v. structuur.

Conclusie/aanbeveling:

Er is behoefte aan meer helderheid over hoe bestaande kaders (zoals het Kwaliteitskader en governance-structuren) zich verhouden tot het herontwerp. Aanbeveling: koppel ontwerpprincipes expliciet aan bestaande bouwstenen.

Vraag 6: Kritische succesfactoren & risico's**Rode draad:**

- Vaak niet expliciet beantwoord.
- Wel genoemd: onderzoek naar optimale schaalgrootte, wendbaarheid, blijvend eigenaarschap, structurele bekostiging.

Conclusie/aanbeveling:

Deze aspecten verdienen expliciete uitwerking. Aanbeveling: ontwikkel een risicoprofiel en succesvoorwaarden die breed gedragen worden en regionaal vertaald kunnen worden.

Vraag 7: Eerste vervolgstappen**Rode draad:**

- Nauwelijks ingevuld.

Conclusie/aanbeveling:

Het ontbreken van concrete vervolgstappen vraagt om actie. Aanbeveling: organiseer een vervolgssessie waarin elk collectief reflecteert op het eigen voorstel en de eerstvolgende stap formuleert.

Vraag 8: Key message**Rode draad:**

- Positieve, toekomstgerichte boodschappen met nadruk op samenwerking, solidariteit, leren en eigenaarschap.

Conclusie/aanbeveling:

De key messages sluiten inhoudelijk sterk op elkaar aan, maar verschillen qua toon. Er ligt een kans om een gedeelde boodschap te formuleren die naar buiten toe (bijvoorbeeld in communicatie of positionering) als paraplu kan dienen voor alle regio's.

Het Platform Samen Opleiden & Professionaliseren is een
initiatief van de PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, VH en UNL

